

Verburg

Dat is niet het geval. De EFSA gaat wat dat betreft al niet over één nacht ijs, maar in Nederland doen wij nog een dubbele of driedubbele check via de COGEM, het RIKILT of het RIVM. Ik heb dat de Kamer al eerder laten weten. De EFSA doet het dus al, maar ook de COGEM. Het doel van deze exercitie is om deze beoordeling ook in verband met de transparantie die nodig is voor het draagvlak nadrukkelijk in de Europese richtsnoeren vast te leggen. Dat is de reden waarom dit helder is opgeschreven, ook naar aanleiding van het werk van de werkgroep-Barroso. Het wordt ook vastgelegd in het werkproces, maar het klopt dus niet dat er geen rekening wordt gehouden met mogelijke langeretermijnrisico's met betrekking tot milieu.

Alles overwegende vind ik de discussie over ggo's heel belangrijk. Er is nooit sprake van stilstaand water, maar dat mag ook niet. Met het oog op de besluitvorming in Europa en de stappen die worden gezet ten aanzien van de sociaaleconomische gevolgen, ook naar aanleiding van de aangenomen motie op stuk nr. 123, alsook de verdere ontwikkeling met betrekking tot de langeretermijneffecten, ontraad ik de aanneming van de motie van mevrouw Van Gent.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Er is een dikke kans dat de duurzaamheidscriteria waar de minister nu mooie woorden over spreekt direct zodanig worden geformuleerd dat het raapzaad die zij nu wil toelaten daar niet in past, juist vanwege het grootschalige gebruik van bestrijdingsmiddelen. Waarom wacht de minister de criteria niet af?

De heer **Cramer** (ChristenUnie): Ik dank de minister voor de beantwoording en voor de toezegging. Kunnen wij hetgeen zij met haar collega van VROM naar de Kamer zal sturen in ieder geval voor de volgende Landbouwradaad bepreken?

Minister **Verburg**: Dit laatste zeg ik de heer Cramer graag toe. Tegen mevrouw Ouwehand zeg ik: je moet oude schoenen niet weggooiden voor je nieuwe hebt. Zowel in Europa als voor Nederland geldt naar mijn mening dat wij een zorgvuldige, consistente lijn hebben uitgezet. Die blijven wij ook hanteren. Wij zetten ons voluit in om het werk van zowel de EFSA als de Europese Commissie verder te beïnvloeden in de door ons gewenste richting.

De beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt van 10.55 uur tot 11.00 uur geschorst.

Voorzitter: Verbeet

De **voorzitter**: Volgens mij heeft iedereen inmiddels de presentielijst getekend en kunnen wij gaan stemmen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over moties**, ingediend bij het debat over **Gaza**, te weten:

- de motie-Pechtold over opdracht, omvang en mandaat voor een voorstel voor een effectief grenstoezicht op de Gazaans-Egyptische grens (23432, nr. 268);

- de motie-Pechtold over een beheerste agendering van intensivering van de relatie met Israël en rekening houdend met de ontwikkeling van de huidige crisis in Israël en Gaza (23432, nr. 269);

- de motie-Pechtold over het alert zijn op de toename van antisemitisme, anti-islamisme of andere vormen van discriminatie en waar nodig tot vervolging over te gaan (23432, nr. 270);

- de motie-De Roon over het steunen van Israël totdat Hamas is uitgeschakeld (23432, nr. 271);

- de motie-De Roon over het niet beschikbaar stellen van fondsen en hulpgoederen die aan Hamas ten goede komen (23432, nr. 272);

- de motie-Van der Staaij c.s. over het bevorderen van een actief vervolgingsbeleid ten opzichte van antisemitische uitingen, gedragingen of manifestaties (23432, nr. 273);

- de motie-Voordewind c.s. over een internationale c.q. EU-missie met een mandaat ter voorkoming van wapensmokkel via de grens en een gecontroleerde openstelling van grensposten voor humanitaire hulp en normale goederenstroom (23432, nr. 274);

- de motie-Voordewind c.s. over het niet aangaan van contacten met Hamas, zolang deze organisatie niet voldoet aan de drie voorwaarden van het Kwartet (23432, nr. 275);

- de motie-Van Dam over het veroordelen van buitensporig geweld van beide kanten en een opstelling conform dit oordeel in internationale gremia (23432, nr. 276);

- de motie-Van Dam/Haverkamp over het bepleiten van een onafhankelijk onderzoek of het gebruikte geweld past binnen de verplichtingen en randvoorwaarden die het internationaal recht aan gebruik van geweld stelt (23432, nr. 277);

- de motie-Van Dam over het niet heropenen van gesprekken over de intensivering van de relatie EU-Israël zolang Israël zijn verplichtingen uit resolutie 1860 niet is nagekomen (23432, nr. 278);

- de motie-Peters/Van Bommel over een evaluatie in EU-verband naar de effectiviteit van het EU-Hamasbeleid (23432, nr. 279);

- de motie-Peters/Van Bommel over de EU-Israël-gesprekken die alsnog zijn bevroren vanwege de oorlog in Gaza (23432, nr. 280);

- de motie-Peters over twee doelen voor een EU-grensbewakingsmissie (23432, nr. 281);

- de motie-Haverkamp c.s. over de noodzakelijke inspanningen die de mate van humanitaire hulp voor de Gazastreek vergroten (23432, nr. 282);

- de motie-Van Bommel/Peters over een onafhankelijk onderzoek naar de naleving van het oorlogsrecht door Israël, Hamas en overige gewapende groepen (23432, nr. 283);

- de motie-Van Bommel/Peters over een vergunningsplicht op het transport van wapens en munitie naar Israël via Nederland en er bij EU-partners op aan te dringen hetzelfde te doen (23432, nr. 284);

- de motie-Verdonk over geen Nederlandse Defensie-inzet in of rond Gaza (23432, nr. 285).

(Zie vergadering van 14 januari 2009.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

De heer **Van Baalen** (VVD): Voorzitter. De VVD-fractie heeft elke motie beoordeeld op de volgende criteria:

1. Spoot de motie met het VVD-beleid dat Israël recht heeft op zelfverdediging en Hamas de Palestijnse burgerbevolking als menselijk schild gebruikt?

2. Is de motie een poging om op politiek correcte wijze goede sier te maken met reeds bestaand regeringsbeleid? Wat de regering reeds doet en de steun van de VVD heeft, hoeft niet door de coalitiepartijen herbevestigd te worden. In zo'n geval zullen wij tegen de motie stemmen.

3. Heeft de regering al voldoende verzekering gegeven dat bijvoorbeeld Nederlandse hulp, via het Internationale Rode Kruis of de Rode Halve Maan, alleen aan getroffen burgerslachtoffers in Gaza ten goede komt en niet aan Hamas? Ook in zo'n geval stemt de VVD-fractie tegen een symboolmotie.

Ik licht zeer kort een paar moties eruit. In de motie-Pechtold op stuk nr. 270 is sprake van het bestrijden van anti-islamisme. Er is op dit moment in dit geval geen sprake van anti-islamisme. Wij steunen dus de motie-Van der Staaij c.s. op stuk 273. Daarom stemmen wij tegen de motie-Pechtold.

Wat betreft de motie-De Roon op stuk nr. 272 heeft de regering voldoende verzekerd dat de Nederlandse hulp goed terecht komt. Wij zullen dus tegen deze motie stemmen.

De VVD-fractie stemt tegen de motie-Van Dam op stuk nr. 276, omdat Israël zichzelf verdedigt. Vanzelfsprekend is de VVD voor het ontzien van de burgerbevolking in Gaza, maar Israël en Hamas mogen niet op één lijn worden gesteld. Daarom stemt de VVD-fractie tegen.

Wat betreft de motie-Van Dam/Haverkamp op stuk nr. 277 heeft de regering al onderzoek gevraagd naar de beschieting van een VN-school door Israël. De VVD-fractie vindt het onwenselijk om elke militaire operatie afzonderlijk te beoordelen. Daarom stemt zij tegen.

De motie-Haverkamp op stuk nr. 282 houdt een ondersteuning van het regeringsbeleid in. De VVD is voor humanitaire hulp en steunt de regering daarin. Zij is tegen een politiek gemotiveerde herbevestiging. Mijn fractie stemt dus tegen die motie.

Ten slotte wordt in de motie-Verdonk op stuk nr. 285 vastgelegd, dat onder geen enkele omstandigheid een Nederlandse militaire bijdrage aan een eventuele vredesmacht in Gaza kan worden geleverd. De VVD is geen voorstander van een substantiële militaire bijdrage indien zo'n vredesmacht er zou komen, maar sluit een bijdrage niet onder alle omstandigheden uit. Ex artikel 100 van de Grondwet zal de Kamer ook om instemming worden gevraagd met een besluit om zo'n bescheiden bijdrage te leveren. Daarom is de VVD-fractie tegen deze motie.

De heer **Pechtold** (D66): Voorzitter. Er liggen twee moties voor, de motie op stuk nr. 270 van mijzelf en de motie op stuk nr. 273 van de heer Van der Staaij c.s., die ervoor willen waken dat naar aanleiding van het conflict in Gaza de discriminatie in Nederland toeneemt.

Mijn fractie vindt de motie van de heer Van der Staaij onvolledig, omdat daarin alleen het antisemitisme wordt benoemd. In mijn motie vallen ook het anti-islamisme en

alle vormen van discriminatie onder die noemer en wordt uitgesproken dat de regering daarvoor moet waken. Hoewel wij de motie-Van der Staaij c.s. onvolledig vinden, willen wij niet door tegen te stemmen de verdenking op ons laden dat wij het niet met die motie eens zijn. Wij zullen voor die motie stemmen en hopen van harte dat de SGP-fractie ook voor onze motie zal stemmen.

Wij zullen voor de motie-Van Dam op stuk nr. 276 stemmen. Wij zijn heel blij dat een belangrijke regeringspartij dit signaal na deze week wil afgeven. Voor de volledigheid merken wij op dat het buitensporig geweld van beide kanten dat in de motie wordt genoemd – dat is ook niet in het debat zo gewisseld – natuurlijk niet al het geweld beslaat dat Israël de afgelopen weken heeft gebruikt, maar alleen dat deel waarvan het buitensporige is benoemd.

De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter. De motie-Voordewind c.s. op stuk nr. 275 stelt voor, aan de regering te vragen geen bilaterale contacten aan te gaan met Hamas en bij de Europese Unie erop aan te dringen dat ook niet te doen zolang Hamas niet voldoet aan de drie voorwaarden van het Kwartet. Mijn fractie is van oordeel dat er nooit contacten moeten worden aangegaan met de terreurorganisatie Hamas. Wij verwachten eerlijk gezegd ook niet van onze regering dat zij bilaterale contacten met die organisatie aangaat. Maar als het gaat om de Europese Unie, zijn wij daar toch wat minder zeker van. Om zeker te stellen dat in ieder geval de contacten tussen de Europese Unie en Hamas zo lang mogelijk worden uitgesteld, zullen wij toch deze motie steunen.

In stemming komt de motie-Pechtold (23432, nr. 268).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66, de PvdD, de VVD, de ChristenUnie, de SGP en het CDA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Pechtold (23432, nr. 269).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Pechtold (23432, nr. 270).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66, de PvdD, het CDA en het lid Verdonk voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-De Roon (23432, nr. 271).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de ChristenUnie, de SGP en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Voorzitter

In stemming komt de motie-De Roon (23432, nr. 272).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van der Staaij c.s. (23432, nr. 273).

De **voorzitter**: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt de motie-Voordewind c.s. (23432, nr. 274).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66, de PvdD, de VVD, de ChristenUnie, de SGP en het CDA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Voordewind c.s. (23432, nr. 275).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, de VVD, de ChristenUnie, de SGP, het CDA, de PVV en het lid Verdonk voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Dam (23432, nr. 276).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van Dam/Haverkamp (23432, nr. 277).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66, de PvdD, de ChristenUnie en het CDA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Dam (23432, nr. 278).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Peters/Van Bommel (23432, nr. 279).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Peters/Van Bommel (23432, nr. 280).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van

de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Peters (23432, nr. 281).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66, de PvdD, de ChristenUnie en het CDA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Haverkamp c.s. (23432, nr. 282).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66, de PvdD, de ChristenUnie en het CDA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Bommel/Peters (23432, nr. 283).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van Bommel/Peters (23432, nr. 284).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA en GroenLinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Verdonk (23432, nr. 285).

De **voorzitter**: Ik constateer dat het lid Verdonk voor deze motie heeft gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Voorzitter. De Partij voor de Dieren wil geacht worden, voor de motie op stuk nr. 284 te hebben gestemd.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De motie was echter verworpen en blijft verworpen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over moties**, ingediend bij het debat over **de Landbouw- en Visserijraad**, te weten:

- de motie-Van Gent c.s. over het niet instemmen met de markttoelating van genetisch gemodificeerd raapzaad en van genetische gemodificeerde anjers (21501-32, nr. 318);
- de motie-Polderman c.s. over het strafbaar stellen van de handel in illegaal gekapt hout in Europa (21501-32, nr. 319).

(Zie vergadering van heden.)

In stemming komt de motie-Van Gent c.s. (21501-32, nr. 318).

Voorzitter

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdD en de SGP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Polderman c.s. (21501-32, nr. 319).

De **voorzitter**: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

De vergadering wordt van 11.18 uur tot 13.00 uur geschorst.

De **voorzitter**: Op de tafel van de griffier ligt een lijst van ingekomen stukken. Op die lijst staan voorstellen voor de behandeling van deze stukken. Als daar voor het einde van de vergadering geen bezwaar tegen is gemaakt, neem ik aan dat daarmee wordt ingestemd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda van een van de volgende weken:

- het wetsvoorstel Partiele wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met rechtsontwikkelingen, internationale verplichtingen en geconstateerde wetstechnische gebreken en leemten (31391);
- het wetsvoorstel Goedkeuring van het voornemen tot intrekking van voorbehouden bij een aantal verdragen en protocollen inzake de bestrijding van terrorisme (31539, R1865);
- het wetsvoorstel Aanpassing van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de toetreding tot het Verdrag inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen (31425);
- het wetsvoorstel Wet deelgeschilprocedure voor letsels en overlijdensschade (31518);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties in verband met de toepassing op beslissingen tot confiscatie (31555);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet personenvervoer 2000 in verband met de structurele regeling van de overgang van werknemers bij de overgang van een concessie voor openbaar vervoer (31569);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Zorgverzekeringswet houdende maatregelen om ook wanbetalers voor hun zorgverzekering te laten betalen (31736).

Aangezien voor de stukken: 29279, nr. 82, 31794 (R1870), nr. 1, 31784, 31797 (R1871) en 23908, nr. 86, de termijnen zijn verstreken, stel ik voor, deze stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Voorts stel ik voor, de volgende stukken voor kennisgeving aan te nemen: 31700-XII, nr. 8, 31700-VIII, nr. 34, 31700-VIII, nr. 40, 31700-VIII, nr. 12, 31700-XVI, nr. 77, 31700-XVI, nr. 85, 31700-XII, nr. 9, 31700-V, nr. 59, 31700-XVI, nr. 86, 31700-XVI, nr. 76, 31700-XVI, nr. 72, 31700-XVI, nr. 71, 31700-XVI, nr. 31, 31700-XVI, nr. 30, 31700-XII, nr. 3, 31700-XVI, nr. 25, 27926, nr. 130, 2008Z05918, 2008Z06231, 22343, nr. 216, 28844, nr. 24, 28844, nr. 25, 31700-X, nr. 26, 27830, nr. 57, 30111, nr. 31, 2008Z07474, 31200-VIII, nr. 209, 28140, nr. 63, 31706,

nr. 19, 25847, nr. 69, 30597, nr. 38, 29628, nr. 98, 27831, nr. 26, 23490, nr. 530, 27789, nr. 17, 31409, nr. 9, 30375, nr. 6, 22112, nr. 725, 22112, nr. 726, 2008Z05647, 2008Z06781, 22112, nr. 721, 29838, nr. 11, 22112, nr. 720, 23490, nr. 526, 23490, nr. 527, en 22112, nr. 715.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Sap, mede namens de SP.

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Voorzitter. Wij willen graag volgende week een debat voeren over het aanvullende steunpakket waarover het kabinet vrijdag gaat beslissen en over de uitvoering van de aangenomen motie-Halsema/Hamer, waarin het kabinet wordt gevraagd om de kredietcrisis en de klimaatcrisis in onderlinge samenhang te bezien en met nadere maatregelen te komen. In overleg met de SP-fractie hebben wij besloten om dit verzoek om een debat samen te voegen met het verzoek om een debat met de minister van SZW over zijn brief over werktijdverkorting en mobilisatie van de arbeidsmarkt. Wat ons betreft, wordt het een debat met de ministers Bos en Donner, graag op fractievoorzittersniveau, want het ligt in het verlengde van de eerdere debatten die ook door de fractievoorzitters gevoerd zijn. Wij zouden dat debat graag in de tweede helft van volgende week voeren.

De **voorzitter**: Over wie het woord voeren, ga ik niet, en ook andere leden niet, dat bepalen de fracties zelf maar.

De heer **De Nerée tot Babberich** (CDA): Voorzitter. Het moet niet veel gekker worden! Wij hebben al bijna elke dag een spoeddebat en nu wordt er zelfs een debat aangevraagd over een brief die er nog niet is. Laten wij afwachten tot de brief er is en laten wij dan dinsdag bij de regeling van werkzaamheden bekijken hoe wij daar verder mee omgaan.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Voorzitter. Dat zou ook mijn lijn zijn. Er is helderheid over het feit dat het kabinet morgen tot besluitvorming denkt te komen. Gebruikelijk is dat direct naar de Kamer wordt doorgeleid hoe dat eruitziet, en dan krijgen wij de gewone procedure. Natuurlijk, mevrouw Sap heeft een punt als zij zegt dat wij daar zo snel mogelijk naar moeten kijken, dat is inherent aan de materie. Ik begrijp het verzoek wat dat betreft ook niet, net als de heer De Nerée.

De heer **Tang** (PvdA): Voorzitter. Vergelijkbare woorden: de brief kennen wij nog niet. Ik kan mij ook heel goed voorstellen dat het een brief blijkt te zijn die gewoon door de vaste commissie voor Financiën kan worden besproken in een algemeen overleg, zodat het debat niet eens in de plenaire zaal hoeft plaats te vinden. Als het gaat over de voortgang van de motie, kan mevrouw Sap vragen om dat punt bij de brief te betrekken. Dat lijkt mij prima.

De heer **Nicolaï** (VVD): Voorzitter. Ik steun de procedurele lijn van de heer De Nerée en anderen om eerst de brief af te wachten en ik kondig nu vast aan dat, als het een algemene brief is, een echt algemeen debat – nog wat algemener dan nu is aangevraagd – meer voor de